

VLUCHTEN

Deze lesbrief gaat over mensen die alles verlaten om ergens anders een plek te zoeken waar ze veilig zijn. Wereldwijd zijn meer dan honderd miljoen mensen op de vlucht: volwassenen en kinderen. Mensen vluchten om verschillende redenen. Maar één ding is bij al die mensen hetzelfde: ze hebben een goede reden om te vertrekken. Want niemand laat zijn familie, vrienden en huis zomaar achter.

↑ Mensen op een overvolle boot in de Middellandse Zee in mei 2016. Rond 500 van hen werden gered door de Italiaanse marine, die ook zeven doden aan land bracht.

In deze lesbrief leer je waarom mensen hun land verlaten en waar ze heen gaan.
En je leert dat er internationale afspraken zijn gemaakt over rechten van mensen die vluchten.

OPDRACHT 1

a. Wat zou voor jou een reden zijn om je eigen land te verlaten?

b. Wat zou je het meest missen als je zou vluchten?

c. Wat denk je nodig te hebben als je op de vlucht bent?

OPDRACHT 2

Bekijk de trailer van de film 'The Island of All Together' en beantwoord onderstaande vragen.

a. Beschrijf waarover de film gaat.

b. Wat is de reden dat deze mensen gevlucht zijn?

c. Beschrijf je eerste indruk van de mensen:
toeristen:

gevluchte mensen:

d. Zowel de gevluchte mensen als de toeristen komen over water naar het eiland. Noteer twee verschillen:

1.

2.

MENSENRECHTEN

Er zijn wereldwijde afspraken gemaakt over rechten van mensen. Mensen hebben overal recht op bescherming tegen geweld. Mensen hebben recht op vrije meningsuiting, op godsdienstvrijheid. Ze hebben recht op onderwijs, op gezondheidszorg. Ook hebben ze recht op huisvesting, mensen moeten in veilige gebieden

kunnen wonen. Het maakt niet uit waar je woont en wie of wat je bent. Mensenrechten gelden overal op de wereld en voor iedereen: mensen die in het land waar ze geboren zijn wonen, toeristen en ook mensen op de vlucht. Landen hebben zelfs extra verplichtingen om mensen die op de vlucht zijn te beschermen.

e. Zie je de mensenrechten terug in de manier waarop toeristen en gevluchte mensen vervoerd worden? Leg je antwoord uit.

OPDRACHT 3

Lees de tekst 'Safi en Kea'. Beantwoord daarna de vragen.

← Safi en Kea

SAFI EN KEA

Safi en Kea waren de eersten die meededen aan onze film. Een beetje onwennig stonden we achter onze camera's. Kabels checken, oortjes in.

'Uhhh... waar kom je vandaan?' vroeg de Duitse Kea aan Safi. 'Aleppo, Syrië', zei Safi. Hij vertelde dat hij twee maanden geleden zijn stad was ontvlucht nadat de oorlog een flink gat in hun flat had geslagen. 'Gelukkig was er niemand thuis,' zei hij terwijl hij een foto van de gehavende flat op zijn mobieltje liet zien.

Via via kocht hij bij mensensmokkelaars een oversteek naar Europa. Ze werden naar de Turkse kust gebracht maar toen ze daar aan kwamen bleken er opeens vijftig mensen met de boot mee te moeten in plaats van de beloofde dertig mensen. Hoewel ze erg bang waren, hadden ze geen keus: met mensensmokkelaars moet je geen ruzie krijgen. Met de boot veel te diep in het water werden ze door loopjongens van de kust weggeduwd. De overtocht duurde bijna 4 uur.

'Wow..' zei Kea. 'Hoe voel je je nu?' 'Vanochtend had ik weinig hoop dat ik dit zou overleven, toen

we Lesbos veilig bereikten was ik zo opgelucht,' zei Safi. 'Nu op dit moment voelt de reis als een droom, ik heb vandaag al veel aardige Europeanen ontmoet. Waar kom jij eigenlijk vandaan?' 'Duitsland', zei Kea, 'maar ik woon nu in de Nederlandse stad Groningen, waar ik psychologie studeer.' Safi pakte een vragenkaartje: 'Wat zou je doen met 1 miljoen?' Kea dacht diep na. 'Ik weet het niet,' zei ze, 'ik zou op dit moment niet zoveel aan mijn leven willen veranderen. Ik ben gelukkig zoals ik nu leef.'

'En jij?' vroeg Kea. 'Als ik een miljoen zou hebben dan zou ik naar België gaan om daar te gaan trouwen met mijn Syrische vriendin.' Hij bleef even stil. 'Ik ken haar al heel lang van toen we jong waren,' vervolgde hij toen, 'maar 10 jaar geleden verhuisde ze van Syrië naar België. We hebben altijd contact gehouden via internet.' 'Wat goed,' zei Kea, 'je mag echt trots zijn dat je nog steeds in contact bent, want liefde op afstand is niet makkelijk.'

Naar: <http://theislandofalltogether.com/safikea/nl>

a. Sommige mensen zijn niet op de vlucht, maar verhuizen om bij hun geliefde te zijn. Hoe zit dat bij Safi? Leg uit.

b. Leg uit wat het onderscheid is tussen mensen die vluchten en migranten die verhuizen vanwege de liefde (of werk).

OPDRACHT 4

← Jongens die per boot vanuit Turkije vluchtten, komen aan op het Griekse eiland Lesbos. © Bartek Langer/NurPhoto

a. Bekijk de afbeelding hierboven. Wat nemen deze mensen mee op hun vlucht?

b. Had je verwacht dat ze dit zouden meenemen? Leg je antwoord uit.

c. Wat zou jij zelf in elk geval meenemen als je moest vluchten?

OPDRACHT 5

- a. Aan het eind van de trailer vraagt de Syrische Mohamad aan de Nederlander (Jan): 'Wat zou je ervan vinden om een Syrische vluchteling als buurman te hebben?' Wat zou jouw antwoord zijn? Wat zou jij doen? Leg je antwoord uit.

- b. Hoe zou jij iemand die gevlucht is kunnen helpen als die in het huis naast jou komt wonen? Leg je antwoord uit.

← Mohamad en Jan

OPDRACHT 6

Bekijk enkele gesprekken uit de film. Beantwoord daarna de vragen.

- a. Wat was voor Husam de reden om te vluchten?

- b. Welk gevolg heeft de oorlog voor de toekomstplannen van Husam?

- c. Om welke reden is Mohamad uit Syrië gevlucht?

d. Wat is het gevolg van de vlucht van Mohamad?

e. Waaraan kun je zien dat hij het daar moeilijk mee heeft?

f. Birvan vraag Annemarijn naar haar eerste gedachte van die ochtend. Ze aarzelt voor ze antwoordt. Waarom zou ze zo lang nadenken? Wat denk jij?

☐	Het is al laat en ze weet echt niet meer wat ze 's morgens dacht.
☐	Ze wil niks kwetsends zeggen en denkt goed na over haar antwoord.
☐	Anders, namelijk:

← Selma en Husam

OPDRACHT 7

De deelnemers aan de film spreken onder andere met elkaar over hun dromen en ambities.

a. Wat deed jij vijf jaar geleden?

b. Wat hoop je voor jezelf voor over vijf jaar?

c. Wat heb je nodig om dat te bereiken?

OPDRACHT 8

a. Werk in tweetallen of groepjes. Voer een gesprek (2 minuten). Kies om de beurt een vraag om aan de ander te stellen. Luister naar het antwoord en bedank de ander voor diens bijdrage.

b. Noteer na afloop een vraag die je bij is gebleven en het antwoord dat jij het mooist vindt.

OPDRACHT 9

OP DE VLUCHT IN WEST-AFRIKA

Niet alleen uit Syrië zijn mensen op de vlucht. Ook andere plekken op de wereld zijn niet veilig. Dat komt niet alleen door oorlogen. Het komt ook voor dat mensen niet mogen geloven wat ze willen of zichzelf niet mogen zijn. Zo vluchten veel mensen die homo, lesbisch of trans zijn weg uit landen waar dit niet geaccepteerd wordt. Mensen vluchten bijvoorbeeld ook voor extreme droogte of overstromingen. Wereldwijd zijn bijna 110 miljoen mensen op de vlucht. Ruim 62 miljoen daarvan is op de vlucht in hun eigen land.

In Nigeria in West-Afrika is bijvoorbeeld een gewelddadige organisatie: Boko Haram. Boko Haram brandt dorpen plat en dwingt mensen om aanslagen te plegen. Het leger van Nigeria vecht tegen die groep, maar er zijn al duizenden mensen vermoord. Miljoenen mensen vluchten naar een andere plek in hun eigen land. Sommige daarvan leven in opvangkampen. Maar de meeste mensen die vluchten worden opgevangen door lokale gemeenschappen die al erg arm zijn. Daar wonen

ze in markten, scholen, of bij andere gezinnen in huis. In het land is de noodtoestand uitgeroepen, waardoor mensen in grote gebieden niets meer mogen verbouwen op hun boerderijen en markten worden gesloten. Voedselprijzen zijn ongelooflijk hoog. De hulp die geboden wordt, is niet voldoende. Veel gevluchte mensen zijn door het geweld moeilijk te bereiken. Mensenrechten en internationale verdragen die landen verplichten mensen op de vlucht te beschermen worden geschonden.

← Vrouwen op de vlucht in Nigeria halen water. Ze proberen te overleven in een tentenkamp, waar een voedseltekort is.
©Adam Abu-bashal/Anadolu

- a. Lees de tekst 'Op de vlucht in Oost-Afrika' en bekijk de afbeeldingen. Waar wonen de gevluchte mensen?

- b. Waarom is het lastig om de gevluchte mensen in het eigen land op te vangen?

- c. Waardoor is het lastig voor hulpverleners om te zorgen dat de mensen die gevlucht zijn hulp krijgen?

OPDRACHT 10

Amnesty International is een mensenrechtenorganisatie. Wij strijden voor een betere bescherming van de rechten van de mens: een set regels die bijna alle landen van de wereld met elkaar afspraken zodat iedereen een menswaardig leven kan leiden. Amnesty streeft naar een rechtvaardige wereld waarin iedereen gelijke rechten heeft en in vrijheid kan leven. Ooit begon Amnesty met het strijden voor de rechten van politieke gevangenen. Tegenwoordig houdt Amnesty zich bezig met

allerlei onderwerpen die met mensenrechten te maken hebben: de afschaffing van de doodstraf, het opkomen voor de vrijheid van meningsuiting. En ook het opkomen voor de rechten van vluchtelingen en het strijden tegen politiek geweld en vervolging. Amnesty biedt geen noodhulp, dat doen andere organisaties.

Het logo van Amnesty is een kaars met prikkeldraad eromheen. De kaars staat voor vrijheid en het prikkeldraad staat voor gevangenschap en onderdrukking. Het logo is bedacht om te laten zien dat je beter zelf wat kunt doen om een situatie te veranderen, dan er alleen maar over te klagen: beter een kaars aansteken dan de duisternis vervloeken.

Amnesty International is een onpartijdige organisatie. We zijn niet verbonden aan een regering, ideologie of godsdienst. Maar alleen aan de mensenrechten.

a. Waar houdt Amnesty zich mee bezig? Kruis aan.

☐	Bij een overstroming met zandzakken een dam bouwen.
☐	Een schrijfactie organiseren waarbij mensen post sturen aan politieke gevangenen.
☐	In een gebied met grote droogte een waterput aanleggen.
☐	In een land waar mensen onderdrukt worden met de regering praten om wetten aan te laten passen.
☐	Onderzoeken hoe mensen die vluchten behandeld worden in landen die hen opvangen.
☐	Voedsel en kleding uitdelen aan mensen die gevlucht zijn.
☐	Voorlichting geven aan mensen over hun rechten.
☐	Zorgen dat misstanden bekend worden, bijvoorbeeld door een rapport erover te schrijven en dit aan de pers te geven.

b. Kijk nog eens naar de situaties die je **niet** hebt aangekruist.
Leg uit waarom Amnesty zich daarmee niet bezighoudt.

OPDRACHT 11

Steeds meer Myanmarezen op de vlucht voor geweld

Bij een staatsgreep 2 jaar geleden greep het leger van Myanmar de macht. Sindsdien gebruikt het leger geweld tegen de burgerbevolking. Er kwamen volgens berichten minstens 22 mensen om het leven bij een inval in een klooster.

Meer dan een miljoen mensen vluchtten voor het geweld. De meeste mensen vertrokken naar veiligere plekken in eigen land, maar meer dan honderdduizend Myanmarezen zijn over de grenzen gevlucht naar de buurlanden Bangladesh, India of Thailand. Daar worden ze opgevangen in kampen.

Naar: NOS.nl, 2023

a. Om welke reden vluchten mensen uit Myanmar?

b. Waar gaan ze vooral naartoe?

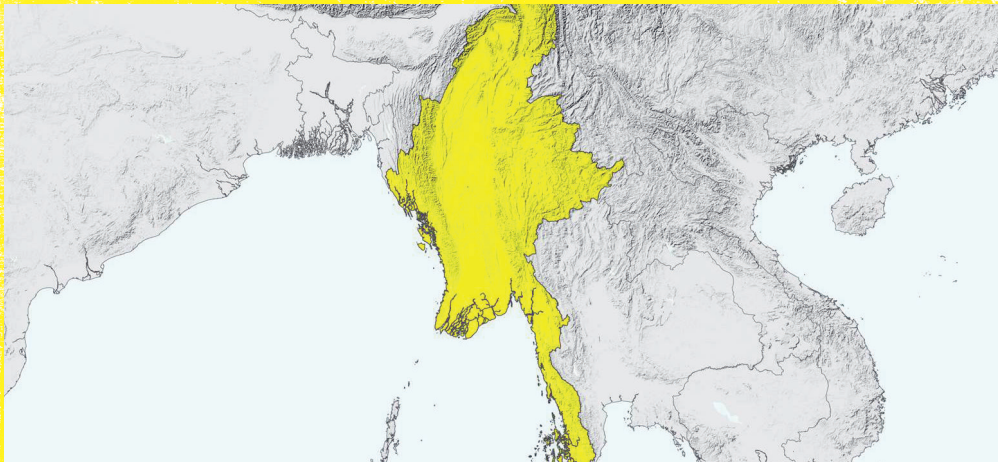
c. Bekijk de afbeeldingen. Beschrijf de onderkomens waar de mensen in Thailand opgevangen worden.

d. Welk gevaar lopen mensen die gevlucht zijn in Thailand?

e. Bedenk waarom in het Vluchtelingenverdrag staat dat gevluchte mensen niet teruggestuurd mogen worden.

f. Welke redenen heeft Thailand om toch mensen die gevlucht zijn terug te sturen?

AMNESTY EN MYANMAR

Het leger van Myanmar gaat door met het willekeurig arresteren, martelen en doden van mensen en blijft hiermee weggkomen. Sinds het leger in 2021 de macht greep zijn duizenden mensen gedood en miljoenen ontheemd geraakt. Duizenden mensen zitten gevangen onder onmenselijke omstandigheden en vele tientallen zijn onterecht ter dood veroordeeld. Miljoenen kinderen gaan niet meer naar school. Amnesty International verzamelde bewijzen van al deze mensenrechtenschendingen. Een deel hiervan zijn oorlogsmisdrijven en misdaden tegen de mensheid. Daarom roept Amnesty International op tot wereldwijde actie. Een van de acties die Amnesty begon is een schrijfactie. Amnesty vroeg mensen een brief te schrijven voor Sawyeddollah. Hij was 15 jaar toen het leger

van Myanmar geweld begon te gebruiken tegen de etnische Rohingya waartoe hij behoort. Het leger riep ook anderen op geweld tegen hen te gebruiken. Op Facebook zaaide het leger haat tegen deze bevolkingsgroep. Dat werd versterkt door discriminerende algoritmes van Facebook. Uit angst voor hun leven vluchtten Sawyeddollah en zijn familie naar het vluchtelingenkamp Cox's Bazar in Bangladesh. Meta, het moederbedrijf van Facebook, is medeverantwoordelijk voor het leed van de Rohingya. Sawyeddollah en zijn gemeenschap roepen Meta op om herstelbetalingen te doen om hun rol in de wreedheden een beetje goed te maken. Amnesty vraagt mensen om brieven te sturen aan Meta om de actie van Sawyeddollah te ondersteunen.

a. Leg uit waarom Amnesty mensen vraagt om brieven te sturen aan Meta.

b. Stel dat jij in een land leeft waar mensen onderdrukt of mishandeld worden. Wat zou jij fijn vinden dat Amnesty voor je zou doen? Bedenk twee voorbeelden.

c. Wat kun jij doen om ervoor te zorgen dat mensen onderdrukt of mishandeld worden zich gesteund voelen?

OPDRACHT 13

Een van de dingen die mensen doen om te protesteren tegen onderdrukking is muziek maken (links). Muziek kan ook een middel zijn om mensen die onderdrukt worden te steunen (rechts).

↑ Thazin en Aye Aye Aung van de Myanmarse ondergrondse hiphop-groep YAK. Via hun muziek geven ze kritiek op het militaire bewind van Myanmar.

↑ De Nederlandse Maya Muller en Jeroen Weerdenburg zingen het Birmese nummer 'Free' om de mensen in Myanmar te laten weten dat ze niet worden vergeten.

Bedenk een tekst voor een protestlied of -rap, of schrijf een gedicht.

OPDRACHT 14

- a. Zoek in deze lesbrief alle afbeeldingen waarop je hulpverleners ziet. Welke hulp bieden zij aan de gevluchte mensen?

- b. Wat denk je dat mensen die gevlucht zijn nog meer nodig hebben?

- c. Waarom dragen de hulpverleners die noodhulp verlenen geen kleding met het logo van Amnesty?

← Mensen op de vlucht voor de droogte in Somalië krijgen eten in een kamp voor ontheemden.
© Hodan Mohamed Abdullahi/Anadolu

VUL AAN. JE HEBT NU GELEERD DAT MENSEN ...

- ✓ Vluchten voor _____ en geweld.
- ✓ Vluchten voor droogte en overstromingen.
- ✓ Vluchten naar een andere plek in hun eigen land.
- ✓ Vluchten naar _____
- ✓ Vluchten naar landen verder weg.
- ✓ Die vluchten weinig spullen meenemen.
- ✓ Die vluchten hun familie kunnen kwijtraken.
- ✓ Die gevlucht zijn kleding, onderdak en _____ nodig hebben.
- ✓ Anders namelijk:

Amnesty International streeft naar een wereld waarin iedereen kan gebruikmaken van alle rechten die zijn vastgelegd in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en andere internationale mensenrechtendocumenten. Om dit te bereiken doen we onderzoek en ondernemen we actie gericht op het voorkómen en beëindigen van ernstige overtredingen van al deze rechten.

Wil je een spreekbeurt of werkstuk maken over mensenrechten? Of wil je actie voeren tegen onrecht? Wij helpen je met allerlei materialen. Kijk op amnesty.nl/leerlingen

Amnesty International
Postbus 1968
1000 BZ Amsterdam
T (020) 626 44 36
educatie@amnesty.nl
amnestyopschool.nl
 [Facebook.com/amnestynl](https://www.facebook.com/amnestynl)
 [@amnestynl](https://twitter.com/amnestynl)
 [linkedin.com/in/amnestyopschool](https://www.linkedin.com/in/amnestyopschool)

AMNESTY
INTERNATIONAL

